

Lausunto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen talousarviosta vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024-2026

Länsi-Uudenmaan taloussuunnitelma on lain mukaan laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Täten nyt päätettävä taloussuunnitelma pitää olla tasapainossa viimeistään vuoden 2026 loppuun mennessä siten, että myös 2023 syntyvä alijäämä tulee olla katettuna tuohon mennessä.

Hyvinvointialue sai aloitettuaan tämän vuoden alussa toimintansa perinnön, joka johtaa tämän vuoden loppuun mennessä n. 86 miljoonan alijäämään. Tämä tarkoittaa sitä, että vuosittaisten menojen nousua on pakko hidastaa, jotta hyvinvointialueen talous on tasapainossa v. 2026 loppuun mennessä.

Hyvinvointialueen johtajan nyt esittämä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotus perustuu aluevaltuuston vahvistamaan hyvinvointialuestrategiaan ja palvelustrategiaan sekä pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Vanhusneuvosto on osallistunut kaikkien näiden suunnitelmien laatimiseen.

Vanhusneuvosto korostaa, että ensi vuoden ja taloussuunnitelman 2024-2026 aikana palveluiden kehittämistyö on entistäkin tärkeämpää hyväksytyyn strategian toteuttamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi. Ilman tämän työn onnistumista ei myöskään talouden tasapainottaminen onnistu.

Ennalta ehkäisevät ja varhaisen tuen palvelut, hyvinvoinnin ja terveyden edistävät toimenpiteet tulevat ratkaisemaan suurelta osin pitkällä tähtäimellä onnistumisen. Ja vaikka ne eivät auta ensi vuoden osalta talouden ongelmia

ratkaistaessa, niitä ei saa unohtaa suunnitelmia päätettäessä.

Vanhusneuvoston mielestä hyvinvointi- ja palvelustrategiassa kuvatut keinot on otettava laajasti käyttöön toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja taloudessa onnistumiseksi. Strategiset tavoitteet ja valtuustokauden linjaukset ovat vanhusneuvoston mielestä oikeat ja niille määritetyt mittarit kelpollisia.

Ikääntyneiden palvelualueen perustehtävän ja kuvauksen osalta vanhusneuvostolla ei ole huomautettavaa.

Vanhusneuvosto on osallistunut suunnitteluun.

Asumispalvelujen osalta vanhusneuvostoa huolestuttaa, onnistuuko hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyö niin hyvin, että mm. tarvittavat tontit ovat ajoissa käytettävissä.

Kun palvelualueen taloutta sopeutetaan merkittävästi, vanhusneuvosto korostaa, että hyvinvointialueen pitää toteuttaa hyväksytyä palvelustrategiaa tehokkaasti ja nopeasti niin, että kielteiset vaikutukset jäävät mahdollisimman pieniksi.

Talousarvion ja suunnitelman mukaan järjestöavustuksia leikataan. Vanhusneuvosto ei pidä tätä järkevänä eikä hyväksytyin toimintastrategian mukaisena.

Vanhusjärjestöjen työ edistää vanhusten terveyttä ja hyvinvointia ja on erittäin kustannustehokasta. Mitä vähemmän vanhusjärjestöt toimivat sitä enemmän julkinen sektori joutuu tuottamaan liikunta-, kulttuuri- ja sosiaalipalveluja. Ne säästöt, joita vanhusjärjestöjen pienten tukien leikkauksilla voidaan saavuttaa, maksetaan moninkertaisesti muualla.

Terveysasemien välillä toiminnan tehokkuudessa on suuria eroja, joista osa selittyy todennäköisesti erilaisesta johtamisesta. Tavoitteiden saavuttamiseksi johtamista pitää kehittää määrätietoisesti ja tulostavoitteellisesti.

Vanhusneuvostoa huolestuttaa ensi vuoden osalta:

Miten vastataan hyte-palveluihin, kun päivätoiminta lakkautetaan?

Miten otetaan huomioon ne henkilöt, jotka eivät osaa käyttää sähköisiä palveluja?

Minne asiakas, joka usein on seniori, voi kääntyä hyvinvointialueella ja saada apua ja opastusta vaikeuksissaan saada digipalvelua toimimaan.

Ohjelman mukaan ”Rakennamme asiakkaalle kattavan digitaalisen asiointin kokonaisuuden vuoteen 2026 mennessä. Tavoittelemme nopeasti ja laajasti eri palveluihin seuraavia digitaalisen asiointin kyvykkyyksiä:

Kun omaishoidosta leikataan, miten käy omaishoitajien vapaapäivien?

Mennäänkö ruokapalvelussa Menumaatin käytön lisäämiseen?

Jos ruokapalvelu keskitetään koko hyvinvointialueella, eivätkö kuljetuskustannukset kasva liian suuriksi?

Yhteiset sosiaali- ja terveyspalvelut:

Ohjelman sivu 32: ”Välitöntä yhteydensaantia parannamme korjaamalla puhelinpalvelua ja monipuolistamalla asiakkaaksi tulon kanavia.”

Tämä on todella hyvä tavoite. Tilanne ollut todella huono mm. Espoossa.

Miten vastaukset saadaan myös ruotsiksi?

(Nyt paluusoittoa saa odottaa päivän. Olisi hyvä saada ennuste, milloin soitto tulee. Ennen oli tilanne Espoossa suomeksi 2 tuntia, ruotsiksi 2 päiää, ehkä. Tätä pitäisi parantaa)

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen arvot ovat **asiakslähtöisyys, yhdenvertaisuus ja vastuullisuus.**

Ohjelman mukaan: ”Palvelusetelien, ostopalveluiden ja työvoimavuokrauksen vähentäminen heikentää henkilöstöpulasta kärsivien yksiköiden toimintaedellytyksiä.”

Kysymys: Minne seniorit joutuvat asiakkaiksi?

Ikääntyneiden palvelut

Kotihoidon palvelutuotannossa on siirrytty monituottajamalliin. Tarkoituksena on hankkia kotihoidon palveluita yksityisiltä palveluntuottajilta alueellisten tarpeiden mukaan ja näin täydentää kotihoidon resurssia. Espoossa on kotihoidossa noin 150 senioria, jotka toivovat ruotsinkielistä palvelua. Espoon kaupungin aikana vain osa sai toivottua palvelua.

Miten monituottajamalli parantaa ruotsinkielistä palvelua?

Ohjelman mukaan toiminta keskitetään ensisijaisesti kiinteistöihin, joissa on laaja-alaisesti muutakin hyvinvointialueen toimintaa, kuten ikääntyneiden asumisen palveluja.

Kysymys 1: Jos luovutaan Espoon keskuksen seniorikeskuksesta. Missä on muuta tilaa käytettävissä? Onko Perhekeskuksessa tilaa?

Kysymys 2: Jos luovutaan Tapiolan palvelukeskuksesta, missä on muuta tilaa käytettävissä?

Palvelukeskusten toiminnan, myös Tapiolan palvelukeskuksen toiminnan täytyy jatkua entiseen tapaan. Vuosia jatkunut toiminut palvelukeskus on ollut monille tuhansille senioreille ainut paikka, jossa on voinut tavata muita ikäihmisiä sekä saada myös kuntouttavaa toimintaa. Jos tämä kaikki menetetään seurauksena, on suuremmat ja kalliimmat maksut ja hoidot. Terveystuhoon kustannukset nousevat, jos ei saada tehokasta kuntoutusta. Yhteisöllisyys on vanhusten hyvinvoinnin kannalta erittäin tärkeä.

Talouden sopeuttamisen edellyttämät lisätoimenpiteet:

"Ikääntyneiden päivätoiminta lakkautetaan nykymuotoisena ja ryhmämuotoista etätoimintaa lisätään. Kuntouttava päivätoiminta ja osallisuutta edistävä toiminta tuotetaan jatkossa etäpalveluina ja kotihoidon tukipalveluna.

Etäpalveluna tuotettu kuntouttava päivätoiminta pystytään tuottamaan kaikille palvelua tarvitseville asuinpaikasta riippumatta."

Kysymys1: Kun palvelu muuttuu etäpalvelun suuntaan, miten varmistetaan, että henkilöt, jotka eri syistä eivät kykene hyödyntämään etäpalvelua, ja jotka tällä hetkellä osallistuvat fyysiseen päivätoimintaan, eivät putoa kokonaan pois palvelusta?

Kysymys 2: Miten varmistetaan, että osaaminen ja käytössä oleva tekniikka on riittävällä tasolla niin, että etäpalveluun siirtyvä henkilö pystyy omaksumaansa etänä tarjottavaa palvelua?

Kun palvelualueen taloutta sopeutetaan merkittävästi, vanhusneuvosto korostaa, että hyvinvointialueen pitää toteuttaa hyväksytyä palvelustrategiaa tehokkaasti ja nopeasti niin, että kielteiset vaikutukset jäävät mahdollisimman pieniksi. Vanhusneuvosto korostaa tässäkin seurantaan vaikutuksista sekä onnistumisista.

Länsi-Uudellamaalla 31.10.2023

Vanhusneuvoston puolesta,

Olli Männikkö
Puheenjohtaja

Mirja Janerus
1.varapuheenjohtaja

Kaj Sjöblom
2. varapuheenjohtaja

PL 33, 02033 LÄNSI-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUE

PB 33, 02033 VÄSTRA NYLANDS VÄLFÄRDSOMRÅDE

luvn.fi

